

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran
سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران
۸۳۱۷
تجدید نظر اول
۱۳۹۴

INSO
8317
1st. Revision
2016

وسایل نقلیه دو یا سه چرخ-
پلاک های شناسایی

**Two or three-wheel motor vehicles
– Statutory markings**

ICS: 43.140

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است. تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف-کنندگان، صادرکنندگان و واردکنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود.

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است.

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد
« وسایل نقلیه دو یا سه چرخ - پلاک شناسایی »
(تجدید نظر اول)

<u>رئیس :</u>	
اداره کل نظارت بر اجرای استاندارد صنایع فلزی	منفردی ، حمید رضا (کارشناسی مهندسی مکانیک)
<u>دبیر :</u>	
اداره کل نظارت بر اجرای استاندارد صنایع فلزی	دهقان آزاد ، مهدی (کارشناسی مهندسی برق)
<u>اعضاء :</u> (اسامی به ترتیب حروف الفبا)	
شرکت تولیدی یکتاز سیکلت کویر	اصفهانی ، فرهنگ (کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)
اداره کل استاندارد استان قم	بدری فرد، حسین (کارشناسی مهندسی مکانیک)
شرکت تولیدی تک تاز موتور	پیروی ، علی (کارشناسی مهندسی طراحی صنعتی)
اداره کل نظارت بر اجرای استاندارد صنایع فلزی	تحریریان ، سالار (کارشناسی مهندسی مکانیک)
اداره کل استاندارد استان البرز	تهلوی ، بابک (کارشناسی مهندسی برق)
اداره کل استاندارد استان زنجان	تنها، علی اصغر (کارشناسی مهندسی مکانیک)
اداره کل استاندارد استان قزوین	حسینی، سید مهدی (کارشناسی فیزیک)
آزمایشگاه موتورسیکلت شکوه پارس آزمون	دلیری، محمد رضا (کارشناسی مهندسی صنایع)
شرکت بازرسی گردونه کار آزما	رضائی ، محمد (کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)
شرکت بازرسی مهندسی ایران	ذاکری ، رضا (کارشناسی مهندسی مکانیک)
شرکت مهندسی تعالی نگر پیشرو	عباسی رزگله، سعید (کارشناسی ارشد پدافند غیر عامل)
اداره کل نظارت بر اجرای استاندارد صنایع فلزی	فرهادی، افشین (کارشناسی ارشد مهندسی محیط زیست)
اداره کل استاندارد استان گیلان	طلائی، حجت ا... (کارشناسی مهندسی الکترونیک)

آزمایشگاه موتورسیکلت شکوه پارس آزمون

کوچری زاده، هاشم

(کارشناسی مهندسی مکانیک)

شرکت تولیدی نیرو موتور شیراز

کهوند ، سپهر

(کارشناسی مهندسی مکانیک)

شرکت تولیدی نیرومحرکه

عطائی خواه، امیر

(کارشناسی مهندسی برق)

اداره کل استاندارد استان قم

نجفی ، محمد حسین

(کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک)

اداره کل نظارت بر اجرای استاندارد

مهاجر دوست ، وحید

(کارشناسی ارشد مهندسی ماشین آلات)

اداره کل استاندارد استان فارس

منصوری، نادر

(کارشناسی مهندسی مکانیک)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد
ج	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
ه	فهرست
و	پیش گفتار
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۲	۳ الزامات عمومی
۲	۴ پلاک داده های سازنده
۲	۵ کد شناسایی وسیله نقلیه
۳	۶ کاراکترها (شاخص ها)
۵	پیوست الف (الزامی) مثالی از پلاک داده های سازنده
۶	پیوست ب (الزامی) مثالی از پلاک داده های سازنده در تولیدات داخلی
۷	پیوست پ (الزامی) مدرک اطلاعاتی در رابطه با پلاک شناسایی وسایل نقلیه دو یا سه چرخ
۸	پیوست ت (آگاهی دهنده) نمونه گواهی تایید نوع قطعه پلاک شناسایی وسایل نقلیه دو یا سه چرخ

پیش گفتار

استاندارد " وسایل نقلیه دو یا سه چرخ - پلاک شناسایی " که نخستین بار در سال ۱۳۸۴ تدوین و منتشر شد، بر اساس پیشنهادهای دریافتی و بررسی و تایید کمیسیون های مربوط برای اولین بار مورد تجدید نظر قرار گرفت و در هشتصد و بیست و یکمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خودرو و نیرو محرکه مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۷ تصویب شد. اینک این استاندارد به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود .

استانداردهای ملی ایران بر اساس استاندارد ملی ایران شماره ۵ (استانداردهای ملی ایران - ساختار و شیوه نگارش) تدوین می شوند. برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع ، علوم و خدمات ، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود ، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی استفاده کرد .

این استاندارد جایگزین استاندارد ملی ایران شماره ۸۳۱۷ : سال ۱۳۸۴ است.

منبع و مآخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است :

**Directive 2009/139/EC, of the European parliament and of the council of 25
November 2009 on statutory markings for two- or three-wheel motor vehicles**

وسایل نقلیه دو یا سه چرخ - پلاک های شناسایی

۱- هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین الزامات مربوط به پلاک های شناسایی وسایل نقلیه دو یا سه چرخ مطابق با تعریف ارائه شده در استاندارد ملی شماره ۷۵۵۸ میباشد .

۲-مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد به آنها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود. در مورد مراجع دارای تاریخ چاپ و / یا تجدیدنظر، اصلاحیه ها و تجدیدنظرهای بعدی این مدارک مورد نظر نیست. معهذاً بهتر است کاربران ذینفع این استاندارد، امکان کاربرد آخرین اصلاحیه ها و تجدیدنظرهای مدارک الزامی زیر را مورد بررسی قرار دهند. در مورد مراجع بدون تاریخ چاپ و / یا تجدیدنظر، آخرین چاپ و / یا تجدیدنظر آن مدارک الزامی ارجاع داده شده موردنظر است. استفاده از مرجع زیر برای کاربرد این استاندارد الزامی است :

۱-۲ استاندارد ملی ایران ۷۵۵۸ : موتور گازی و موتورسیکلت - استاندارد تأیید نوع و روش اجرایی

۲-۲ استاندارد ملی ایران ۶۳۱۵ : خودرو - پلاک شناسایی - ویژگی ها

۳- الزامات عمومی

۳-۱ کلیه وسایل نقلیه باید پلاک و نوشتارهای مشروحه ذیل را داشته باشند. پلاک و نوشتارها باید توسط سازنده یا نماینده مجاز وی نصب شوند.

۴- پلاک داده های سازنده

۴-۱ پلاک داده های سازنده، همانند نمونه‌های که در پیوست «الف» استاندارد نشان داده شده است، باید بطور محکم در وضعیتی که به سهولت قابل دسترسی و رؤیت باشد، روی قطعاتی که به صورت عادی در دوره استفاده نیاز به تعویض نیست، نصب گردد و اطلاعات زیر را بصورت خوانا و به نحوی که پاک نشود، نشان دهد

۴-۱-۱ نام سازنده

۴-۱-۲ شماره تاییدنوع به شکلی که در پیوست «ث» استاندارد ملی ۷۵۵۸ در رابطه با تایید نوع موتور گازی و موتور سیکلت، تشریح شده است .

۴-۱-۳ کد شناسایی وسیله نقلیه :

۴-۱-۴ سطح صدای استاتیکی (dB (A... rev/min)

۴-۲ شماره تایید نوع ذکر شده در بند ۴-۱-۲ و مقدار سطح صدای استاتیکی و اندازه دور بر دقیقه ذکر شده در بند ۴-۱-۴، در پلاک های شناسایی مربوط به تایید نوع قطعه درج میشوند. معهذ، این بخشها از اطلاعات باید به کلیه وسیله نقلیه هایی که در تطابق با نوعی که تایید شده است، تولید میشوند، درج گردند .

۴-۳ سازندگان میتوانند اطلاعات تکمیلی را، در زیر یا کنار نوشتارهای مشروحه، خارج از مستطیلی که تنها شامل اطلاعات ذکر شده در بندهای ۴-۱-۱ تا ۴-۱-۴ میباشد، درج کنند (به پیوست «الف» رجوع شود)

۵- کد شناسایی وسیله نقلیه

کد شناسایی وسیله نقلیه شامل ساختاری ترکیبی از کاراکترهایی است که توسط سازنده هر وسیله نقلیه به آن تعلق میگیرد. هدف از این کار امکان پذیر ساختن این مطلب است که هر وسیله نقلیه بدون هیچ ابهامی برای سازنده آن در یک دوره ۳۰ ساله، قابل شناسایی باشد. (شماره) شناسایی باید الزامات زیر را برآورده کند:

۵-۱ کد شناسایی وسیله نقلیه باید در پلاک داده های سازنده درج شود. این کد همچنین باید به نحوی باشد که امکان پاک شدن و تغییر دادن آن میسر نباشد، در نقطه ای از شاسی یا تنه که به راحتی دسترس پذیر باشد، حک گردد. این کد باید در نیمه راست وسیله نقلیه واقع شود.

۵-۱-۱ کد شناسایی وسیله نقلیه باید در سه قسمت به نحوی که از این پس می آید، نشان داده شود .

۵-۱-۱-۱ اولین قسمت، شامل کدی است که به سازنده وسیله نقلیه اعطا میشود تا شناسایی آن فرد را امکان پذیر سازد. این کد شامل سه کاراکتر (حرف یا رقم) است، که توسط مرجع ذیصلاح کشوری که سازنده در آن قرار دارد صادر میشود. اولین کاراکتر به یک ناحیه جغرافیایی اعطا میشود، دومی به

کشوری که در داخل آن ناحیه جغرافیایی است و سومین کاراکتر مختص سازنده است. اگر سازنده در سال کمتر از ۵۰۰ وسیله نقلیه تولید کند، سومین کاراکتر همواره عدد ۹ خواهد بود. که در این صورت و به منظور شناساندن آن سازنده، مرجع ذیصلاح باید سومین، چهارمین و پنجمین کاراکتر قسمت سوم را نیز مشخص کند .

۵-۱-۱-۲ قسمت دوم شامل ۶ کاراکتر (حرف یا رقم) میباشد که به منظور تشریح مشخصات کلی وسیله نقلیه (نوع، گروه و زیر گروه) بکار میرود. هر مشخصه می تواند شامل چندین کاراکتر باشد. اگر سازنده از یک یا تعداد بیشتری از کاراکترها استفاده نکند، فضاهای خالی باید به انتخاب سازنده برای هر وسیله نقلیه، بوسیله حروف یا اعداد جایگزین شوند .

۵-۱-۱-۳ سومین قسمت شامل هشت کاراکتر است، که چهار مورد آخر باید عدد باشند و به همراه دو قسمت دیگر باید این امکان را بوجود آورند که یک وسیله نقلیه خاص، بصورت واضح متمایز و شناسایی گردد. هر موقعیتی که مورد استفاده قرار نگیرد باید بوسیله عدد صفر جایگزین گردد تا تعداد کل کاراکترهای مورد نیاز را فراهم کند .

۵-۱-۲ برای تعیین اولین کاراکتر قسمت سوم باید براساس استاندارد ملی ایران به شماره ۶۳۱۵ عمل شود.

۵-۱-۳ در صورت امکان کد شناسایی وسیله نقلیه باید در یک خط نشان داده شود. آغاز و پایان این خط باید بوسیله نمادی که رقم عربی و یا حرف بزرگ لاتین نبوده و امکان بوجود آمدن اشتباه با اینچنین کاراکتری را فراهم نمیآورد، علامتگذاری شود.

تحت شرایط استثنایی یا به دلایل فنی ممکن است این کد در دو خط نشان داده شود. در چنین حالتی نباید هیچگونه گسستگی بین هر یک از سه قسمت کد رخ دهد و آغاز و پایان هر خط بوسیله نمادی که رقم عربی یا حرف بزرگ لاتین نبوده و امکان بوجود آمدن اشتباه با چنین کاراکتری را فراهم نمیآورد، علامتگذاری شود.

همچنین قرار دادن چنین نمادی در داخل یک خط و در بین قسمت‌های سه گانه (به بند ۵-۱-۱ رجوع شود)، مجاز میباشد.

در آنجا نباید هیچگونه فضای خالی بین کاراکترها وجود داشته باشد .

۶- کاراکترها

۶-۱ حروف لاتین و ارقام عربی باید برای کلیه علامتگذاری های قید شده در بندهای ۴ و ۵، مورد استفاده قرار گیرند . چنانچه حروف مورد استفاده برای اطلاعات قید شده برای بندهای ۴-۱-۱ و ۴-۱-۳ باید حروف لاتین بزرگ باشد.

۶-۲ در کد شناسایی وسیله نقلیه :

۶-۲-۱ حروف O ، I و Q ، یا خط تیره، ستاره یا سایر علامتهای ویژه نباید بکار روند .

۶-۲-۲ حداقل ارتفاع حروف و شکلها باید بقرار زیر باشند:

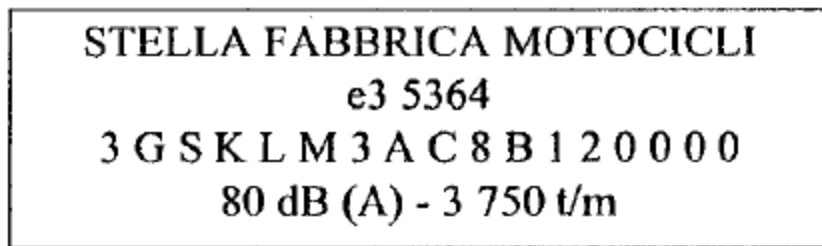
۱-۲-۲-۶ چهار میلیمتر ، در حالتی که کاراکترها مستقیماً روی شاسی یا تنه یا سایر سازه های مشابه
وسیله نقلیه حک میشوند .
۲-۲-۲-۶ سه میلیمتر ، در حالتی که کاراکترها روی پلاک داده های سازنده حک میشوند .

پیوست الف

(الزامی)

مثالی از پلاک داده های سازنده

مثال شرح داده شده در زیر تنها به عنوان راهنما عنوان شده است. این مثال به عنوان یک قالب ارائه اطلاعات اصلی تولید کنندگان موتورسیکلت نمی باشد. اطلاعات تکمیلی عنوان شده در بند ۳-۴ میتواند در زیر یا کنار اطلاعات مورد نیاز مندرج در مستطیل زیر درج گردد.

توضیح: مثال بالا از یک پلاک که متعلق به وسیله نقلیه ای است که بوسیله Stella Fabrica Motocicli تولید شده و در ایتالیا (e3) تحت شماره ۵۳۶۴ تایید نوع گرفته است، میباشد.

کد شناسایی (۳) (GSKLM3AC8B120000) اطلاعات زیر را به ما میدهد:

- قسمت اول (3GS)

-3: ناحیه جغرافیایی (اروپا)

-G: کشور واقع در ناحیه جغرافیایی (آلمان)

-S: سازنده (Stella Fabrica Motocicli)

- قسمت دوم: (KLM3AC):

- KL: نوع وسیله نقلیه

- M3: گروه (بدنه وسیله نقلیه)

- AC: زیر گروه (موتور وسیله نقلیه)

- قسمت سوم: (8B120000)

-8B12: شناسه وسیله نقلیه و ترکیب دو کد شناسایی دیگر

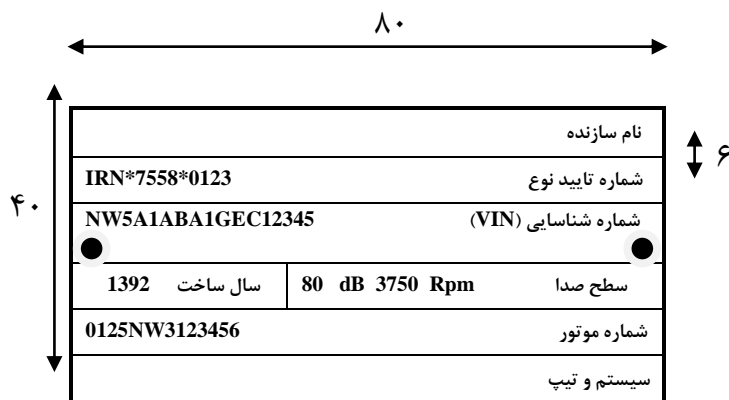
-۰۰۰۰: موقعیتهای استفاده نشده ای که برای ایجاد تعداد کلی کاراکترهای مورد نیاز با ۰ جایگزین شده اند.

سطح صدای استاتیکی (۸۰ A) dB در ۳۷۵۰ دور بر دقیقه است.

پیوست ب

(الزامی)

مثالی از پلاک داده های سازنده در تولیدات داخلی

توضیح:

مثال بالا نمونه ای از پلاک شناسایی موتورسیکلت و موتورگازی در موتورسیکلت های تولید داخل می باشد و مندرجات آن به شرح ذیل است:

- نام سازنده : نام کامل سازنده مطابق با پروانه بهره برداری می باشد و به صورت برجسته درج می گردد.

- شماره تایید نوع: شماره ای است که به گواهی تایید نوع صادر شده از سازمان استاندارد اعطاء می شود و انحصاری می باشد. که فرمت آن به صورت زیر می باشد:

IRN*7558*XXXX

شماره تایید نوع موتورسیکلت توسط سازمان ملی استاندارد اعلام می شود.

- شماره شناسایی (VIN) : کد شناسایی وسیله نقلیه شامل ۱۷ کاراکتر بوده و مطابق با دستورالعمل ارائه شده توسط سازنده طبق بند ۵ استاندارد تعریف می گردد.

- سطح صدا : سطح صدای استاتیکی (در حال سکون) موتورسیکلت مطابق با استاندارد ملی ایران به شماره ۱۰۲۸۲ می باشد.

- شماره موتور: فرمت نهایی شماره موتور (انجین) می باشد.

- سیستم و تیپ : توسط مرجع شماره گذاری اعلام می گردد.

- ابعاد ذکر شده در بالا بر حسب میلی متر می باشد.

پیوست پ

(الزامی)

مدرک اطلاعاتی در رابطه با پلاک های شناسایی وسایل نقلیه دو یا سه چرخ

شماره مرجع (توسط متقاضی ارائه شود)

.....

درخواست تایید نوع قطعه در رابطه با پلاک های شناسایی وسایل نقلیه دو یا سه چرخ باید حاوی بندهای

زیر از پیوست ب-۱ استاندارد ملی ۷۵۵۸ که در زیر آمده است باشد:

۱-۱

۲-۱

۴-۱ تا ۶-۱

۱۰-۳-۱ تا ۱۰-۳-۳

پیوست ت

(آگاهی دهنده)

نمونه گواهی تایید نوع قطعه در رابطه با پلاک های شناسایی وسایل نقلیه دو یا سه چرخ

شماره گزارش.....از طریق خدمات فنی .....تاریخ.....

شماره گواهی تایید نوع قطعه.....شماره تمدید.....

۱ نام و علامت تجاری وسیله نقلیه.....

۲ نوع وسیله نقلیه.....

۳ نام و آدرس تولید کننده.....

۴ نام و آدرس نمایندگی مجازسازنده.....

۵ تاریخ ارایه خودرو جهت انجام آزمون.....

۶ تایید نوع قطعه صادر ارد میشود^۱.....

۷ مکان.....

۸ تاریخ.....

۹ امضا.....

۱- در مواردی که کاربرد ندارد حذف می گردد.